

Åklagardatalag

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2014/15:63 Åklagardatalag. Ingen motion har väckts med anledning av propositionen och utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

I propositionen föreslår regeringen att det införs en lag om behandling av personuppgifter i Åklagarmyndighetens och Ekobrottsmyndighetens verksamhet. Lagen ska ersätta den nuvarande förordningen (2006:937) om behandling av personuppgifter inom åklagarväsendet. Lagen ska vidare gälla i stället för personuppgiftslagen (1998:204) men innehålla hänvisningar till vissa bestämmelser i personuppgiftslagen som ska vara tillämpliga i åklagarväsendets operativa verksamhet.

Syftet med den nya lagen är att ge åklagarväsendet möjlighet att behandla personuppgifter på ett effektivt sätt i sin verksamhet och att samtidigt skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid en sådan behandling. I lagen anges för vilka ändamål behandling av personuppgifter får förekomma.

Propositionen innehåller också förslag till en ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut 3

Redogörelse för ärendet 4

Utskottets överväganden 5

    Åklagardatalag 5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....8

    Propositionen 8

Bilaga 2

Regeringens lagförslag 9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Åklagardatalag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. åklagardatalag,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:63 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 4 juni 2015

På justitieutskottets vägnar

Beatrice Ask

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Beatrice Ask (M), Annika Hirvonen (MP), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Krister Hammarbergh (M), Kent Ekeröth (SD), Anti Avsan (M), Susanne Eberstein (S), Johan Hedin (C), Anders Hansson (M), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Roger Haddad (FP), Andreas Carlson (KD), Lawen Redar (S) och Sanne Eriksson (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2014/15:63 Åklagardatalag. I propositionen föreslås att det införs en lag om behandling av personuppgifter i Åklagarmyndighetens och Ekobrottsmyndighetens verksamhet.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut framgår av bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Lagförslagen har granskats av Lagrådet.

Utskottets överväganden

Åklagardatalag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Bakgrund

Åklagarväsendet består av två myndigheter: Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten.

Åklagarväsendets behandling av personuppgifter regleras i dag av bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) och i förordningen (2006:937) om behandling av personuppgifter inom åklagarväsendet. För den personuppgiftsbehandling som förekommer i register över strafförelägganden gäller bestämmelserna i förordningen (1997:902) om register över strafförelägganden.

Vid Ekobrottsmyndigheten bedrivs även viss polisiär verksamhet, t.ex. av polismän inom ramen för en förundersökning. Den personuppgiftsbehandling som förekommer i polisiärt arbete regleras av den registerlagstiftning som gäller för polisen, främst polisdatalagen (2010:361).

Propositionen

Behovet av en ny lagstiftning

I propositionen anför regeringen (s. 37 f.) att både riksdagen och regeringen har uttalat att myndighetsregister som innehåller ett stort antal registrerade och har ett särskilt känsligt innehåll bör regleras särskilt i lag, även om det tidigare har krävts lagform enligt regeringsformen (se bet. 1990/91:KU11 s. 11, bet. 1997/98:KU18 s. 48, prop. 1990/91:60 s. 58, prop. 1997/98:44 s. 41).

Den 1 januari 2011 trädde dessutom en ny lydelse av 2 kap. 6 § regeringsformen i kraft. Bestämmelsen innebär i dess nya lydelse att enskilda är skyddade mot åtgärder från det allmänna som innefattar betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Sammantaget med bestämmelsen i 2 kap. 20 § regeringsformen, som reglerar förutsättningarna för begränsningar av fri- och rättigheter, följer det av den nya lydelsen av 2 kap. 6 § att åtgärder som innebär betydande intrång i den personliga integriteten måste regleras i lag. Genom en särskild övergångsbestämmelse fortsätter dock äldre regleringar att gälla fram till 2016 även om de innebär betydande intrång.

I propositionen gör regeringen bedömningen att personuppgiftsbehandlingen inom åklagarväsendets operativa verksamhet till stor del torde falla inom det grundlagsskyddade området. En begränsning av grundlagsskyddet måste därmed göras genom lag. Regeringen konstaterar vidare att motsvarande reglering för övriga brottsbekämpande myndigheter har lagform. Behandlingen av personuppgifter i åklagarväsendets verksamhet bör därför enligt regeringen regleras särskilt i lag. Utgångspunkten bör enligt regeringen vara att skapa en så teknikneutral och flexibel lagstiftning som möjligt.

Lagförslagen i huvuddrag

Syftet med den föreslagna åklagardatalagen är att ge åklagarväsendet möjlighet att behandla personuppgifter på ett effektivt och ändamålsenligt sätt i sin verksamhet och att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid en sådan behandling.

I propositionen föreslås att lagen ska gälla vid behandling av personuppgifter i åklagarväsendets operativa verksamhet. Lagen ska inte vara tillämplig på behandlingen av personuppgifter i polisiär verksamhet vid Ekobrottsmyndigheten. Lagen ska vidare innehålla vissa bestämmelser om behandlingen av uppgifter om juridiska personer.

I den föreslagna lagen anges för vilka ändamål behandling av personuppgifter får förekomma. Ändamålen delas in i primära och sekundära. De primära ändamålen avser behandling av personuppgifter för att tillgodose de behov som finns inom åklagarväsendets operativa verksamhet. Dessa ändamål är uttömmande angivna i lagen. De sekundära ändamålen avser behandling för olika typer av utlämnande av personuppgifter. I fråga om behandling av personuppgifter för andra sekundära ändamål än de som anges i lagen tillämpas finalitetsprincipen. Finalitetsprincipen innebär att personuppgifter inte får behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in (9 § första stycket c personuppgiftslagen).

När det gäller behandling av känsliga personuppgifter innebär förslaget att uppgifter om en person inte får behandlas enbart på grund av vad som är känt om personens ras eller etniska ursprung, politiska åsikter, religiösa eller filosofiska övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsa eller sexualliv (känsliga personuppgifter). Uppgifter om en person som behandlas på någon annan grund ska dock få kompletteras med känsliga personuppgifter om det är absolut nödvändigt för syftet med behandlingen. Känsliga personuppgifter ska också få behandlas om det är nödvändigt för diarieföring eller om uppgifterna har lämnats till åklagarväsendet i en anmälan eller liknande och behandlingen är nödvändig för handläggningen. Uppgifter som beskriver en persons utseende ska utformas på ett objektivt sätt med respekt för människovärdet.

Den föreslagna lagen ska gälla i stället för personuppgiftslagen, men innehålla hänvisningar till vissa bestämmelser i den lagen som ska vara tillämpliga i åklagarväsendets operativa verksamhet.

I propositionen föreslås även en ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Förslaget innebär att en sekretessbrytande bestämmelse ska införas som hänvisar till den nya åklagardatalagen och till föreskrifter som meddelats av regeringen med stöd av den.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har inte lett till några motionsyrkanden eller några andra invändningar under utskottsbehandlingen. Utskottet anser att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformade och att de bör antas. Med detta föreslår utskottet att riksdagen antar de lagförslag som läggs fram i propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:63 Åklagardatalag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till åklagardatalag.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till åklagardatalag

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Lagens syfte och tillämpningsområde**Lagens syfte**

1 § Syftet med denna lag är att ge Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten (åklagarväsendet) möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt i sin operativa verksamhet och att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling.

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter i åklagarväsendets operativa verksamhet om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Lagen gäller inte vid behandling av personuppgifter i polisiär verksamhet vid Ekobrottsmyndigheten.

3 § I lagen (2013:329) med vissa bestämmelser om skydd för personuppgifter vid polissamarbete och straffrättsligt samarbete inom Europeiska unionen, och i föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till den lagen, finns det särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter som inom ramen för polissamarbete eller straffrättsligt samarbete har överförts från eller gjorts tillgängliga av

1. en stat som är medlem i Europeiska unionen (EU),
2. Island, Norge, Schweiz eller Liechtenstein,
3. ett EU-organ, eller
4. ett EU-informationssystem.

Om det i de författningar som anges i första stycket finns avvikande bestämmelser, ska de tillämpas i stället för bestämmelserna i denna lag.

4 § Bestämmelserna om personuppgifter i följande paragrafer gäller också vid behandling av uppgifter om juridiska personer:

1. 2 kap. 3 § om personuppgiftsansvar,
2. 2 kap. 5–7 §§ om ändamålen för behandlingen,
3. 2 kap. 9 § om tillgången till personuppgifter,
4. 2 kap. 10 § om bevarande och gallring, och
5. 3 kap. 1 och 2 §§ om gemensamt tillgängliga uppgifter.

2 kap. Allmänna bestämmelser

Förhållandet till personuppgiftslagen

1 § Om inte något annat anges i 2 §, gäller denna lag i stället för personuppgiftslagen (1998:204).

2 § När personuppgifter behandlas enligt denna lag, eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, gäller följande bestämmelser i personuppgiftslagen (1998:204):

1. 3 § om definitioner,
2. 8 § om förhållandet till offentlighetsprincipen,
3. 9 §, med undantag för första stycket i och tredje stycket, om grundläggande krav på behandlingen av personuppgifter,
4. 22 § om behandling av personnummer,
5. 23 och 25–27 §§ om information till den registrerade,
6. 28 § om rättelse,
7. 30 och 31 §§ samt 32 § första stycket om säkerheten vid behandling,
8. 33–35 §§ om överföring av personuppgifter till tredjeland,
9. 38–41 §§ om personuppgiftsombud m.m.,
10. 42 § om upplysningar till allmänheten om vissa behandlingar,
11. 43 och 44 §§, 45 § första stycket och 47 § om tillsynsmyndighetens befogenheter,
12. 48 § om skadestånd, och
13. 51 § första stycket, 52 § första stycket och 53 § om överklagande.

Om personuppgifter ska gallras enligt denna lag, eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, gäller inte 8 § andra stycket personuppgiftslagen.

Förbud enligt 44 eller 45 § personuppgiftslagen får inte förenas med vite.

Personuppgiftsansvar

3 § Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten är var och en personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför.

4 § Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten ska var och en utse ett eller flera personuppgiftsombud.

Den personuppgiftsansvarige ska anmäla till tillsynsmyndigheten enligt personuppgiftslagen (1998:204) när ett personuppgiftsombud utses eller entledigas.

Ändamål

5 § Personuppgifter får behandlas i åklagarväsendets brottsbekämpande verksamhet om det behövs för att

1. förebygga eller förhindra brottslig verksamhet,
2. utreda eller beivra brott, eller
3. fullgöra de förpliktelser som följer av internationella åtaganden.

Personuppgifter får även behandlas i åklagarväsendets operativa verksamhet om det behövs för att en åklagare ska kunna fullgöra andra upp-

gifter än de som anges i första stycket 1–3 och som åklagare har enligt bestämmelser i lag eller förordning.

6 § Personuppgifter som behandlas enligt 5 § får även behandlas när det är nödvändigt för att tillhandahålla information som behövs i brottsbekämpande verksamhet hos

1. Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket, eller

2. en utländsk myndighet, ett EU-organ eller en mellanfolklig organisation.

Personuppgifter som behandlas enligt 5 § får även behandlas om det är nödvändigt för att tillhandahålla information till riksdagen och regeringen och, i den utsträckning skyldighet att lämna uppgifter följer av lag eller förordning, till andra.

I ett enskilt fall får personuppgifter som behandlas enligt 5 § även behandlas för att tillhandahålla information för något annat ändamål än de som anges i första och andra styckena, under förutsättning att ändamålet inte är oförenligt med det ändamål som uppgifterna samlades in för.

7 § Personuppgifter får behandlas om

1. det är nödvändigt för diarieföring, eller

2. uppgifterna har lämnats till åklagarväsendet i en anmälan eller liknande och behandlingen är nödvändig för handläggningen.

Behandling av känsliga personuppgifter

8 § Uppgifter om en person får inte behandlas enbart på grund av vad som är känt om personens ras eller etniska ursprung, politiska åsikter, religiösa eller filosofiska övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsa eller sexualliv.

Om uppgifter om en person behandlas på någon annan grund får de kompletteras med sådana uppgifter som avses i första stycket när det är absolut nödvändigt för syftet med behandlingen. Uppgifter som avses i första stycket får också behandlas med stöd av 7 §.

Uppgifter som beskriver en persons utseende ska utformas på ett objektivt sätt med respekt för människovärdet.

Tillgången till personuppgifter

9 § Tillgången till personuppgifter ska begränsas till det som varje tjänsteman behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om tillgången till personuppgifter.

Bevarande och gallring

10 § Personuppgifter får inte bevaras under längre tid än vad som behövs för något eller några av de ändamål som anges i lagen.

Personuppgifter som behandlas automatiserat i ett ärende får inte behandlas i åklagarväsendets operativa verksamhet när det har förflutit fem år efter utgången av det kalenderår då ärendet avslutades av åklagaren,

eller, om frågan prövats av domstol, från utgången av det kalenderår då domstolens avgörande fick laga kraft.

Personuppgifter som behandlas automatiserat och som inte kan hänfö-
ras till ett ärende ska gallras senast ett år efter utgången av det kalenderår
då de behandlades automatiserat första gången.

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan
med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. att uppgifter i vissa ärendetyper eller vissa kategorier av uppgifter
får behandlas i åklagarväsendets operativa verksamhet under längre tid
än vad som anges i 10 § andra stycket,

2. att personuppgifter, med avvikelse från 10 § tredje stycket, får beva-
ras för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål, eller

3. digital arkivering.

Utlämnande av personuppgifter och uppgiftsskyldighet

12 § Personuppgifter som är nödvändiga för att framställa rättsstatistik
ska lämnas till den myndighet som ansvarar för att framställa sådan sta-
tistik.

13 § Om det är förenligt med svenska intressen, får personuppgifter läm-
nas till Eurojust, Interpol eller Europol eller till en polismyndighet eller
åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol, om det behövs
för att mottagaren av uppgifterna ska kunna förebygga, förhindra, upp-
täcka, utreda eller beivra brott.

Personuppgifter får vidare lämnas till en utländsk myndighet eller
mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell
överenskommelse som Sverige efter riksdagens godkännande har tillträtt.

14 § Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten,
Säkerhetspolisen, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket har,
trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlig-
hets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter
som har gjorts gemensamt tillgängliga, om den mottagande myndigheten
behöver uppgifterna i sin brottsbekämpande verksamhet.

15 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela
föreskrifter om att personuppgifter får lämnas ut även i andra fall än de
som anges i 12–14 §§.

Bestämmelser om att uppgifter får lämnas ut finns även i offentlighets-
och sekretesslagen (2009:400).

Elektroniskt utlämnande av personuppgifter

16 § Enstaka personuppgifter får lämnas ut på medium för automatiserad
behandling. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen
meddela föreskrifter om att personuppgifter får lämnas ut på sådant
medium även i andra fall.

17 § Utlämnande genom direktåtkomst är tillåtet bara i den utsträckning som följer av denna lag.

3 kap. Gemensamt tillgängliga uppgifter

1 § Detta kapitel innehåller särskilda bestämmelser för behandling av personuppgifter som görs eller har gjorts gemensamt tillgängliga i åklagarväsendets operativa verksamhet. Uppgifter som endast ett fåtal personer har rätt att ta del av anses inte som gemensamt tillgängliga.

Detta kapitel gäller inte när personuppgifter behandlas med stöd av 2 kap. 7 §.

Personuppgifter som får göras gemensamt tillgängliga

2 § Personuppgifter i åklagarväsendets operativa verksamhet får göras gemensamt tillgängliga.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om sådana uppgifter.

Särskilda upplysningar

3 § Om uppgifter som gjorts gemensamt tillgängliga direkt kan hänföras till en person som inte är misstänkt för brott, ska det genom en särskild upplysning eller på något annat sätt framgå att personen inte är misstänkt.

Sökning

4 § Vid sökning i personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga får uppgifter som avslöjar ras, etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening eller som rör hälsa eller sexualliv inte användas som sökbegrepp.

Första stycket hindrar inte att brottsrubriceringar eller uppgifter som beskriver en persons utseende används som sökbegrepp.

5 § Vid sökning på namn, personnummer, samordningsnummer eller andra liknande identitetsbeteckningar i uppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga får sådana uppgifter tas fram som anger att den sökta personen

1. är eller har varit misstänkt för brott,
2. är misstänkt för att ha utövat eller komma att utöva brottslig verksamhet,
3. har anmält ett brott,
4. är målsägande i ett ärende som rör ansvar för brott,
5. är sökande, motpart eller annan part eller kan jämföras med part i ett ärende,
6. förekommer i ett ärende som vittne eller någon annan som lämnar eller har lämnat uppgifter eller yttrande,
7. är eller har varit åklagare i ett ärende, eller är eller har varit offentlig försvarare eller målsägandebiträde eller kan jämföras med sådana, eller

8. har gett in eller tillhandahållits en handling.

6 § Bestämmelserna i 5 § gäller inte vid sökning i en viss handling eller i ett visst ärende.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om ytterligare undantag från 5 §.

7 § Om förundersökning mot en person inte har inletts eller har lagts ned, om åtal har lagts ned eller om frikännande dom som har fått laga kraft har meddelats, får personen inte vara sökbar som misstänkt.

Direktåtkomst

8 § Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket får i den brottsbekämpande verksamheten medges direktåtkomst till personuppgifter i åklagarväsendets operativa verksamhet. Direktåtkomsten får endast avse personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga.

En myndighet som har medgetts direktåtkomst ansvarar för att tillgången till personuppgifter begränsas till det som varje tjänsteman behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om omfattningen av direktåtkomsten och om behörighet och säkerhet.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

2. Bestämmelserna i 3 kap. 3 § om särskilda upplysningar och 7 § om sökning behöver inte tillämpas förrän den 1 januari 2018.

2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 35 kap. 10 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 kap.

10 §¹

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att en uppgift lämnas ut

1. till en enskild enligt vad som föreskrivs i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,

2. till en enskild enligt vad som föreskrivs i säkerhetsskyddslagen (1996:627) samt i förordning som har meddelats med stöd i den lagen,

3. enligt vad som föreskrivs i

– lagen (1998:621) om misstankeregister,

– polisdatalagen (2010:361),

– lagen (1999:90) om behandling av personuppgifter vid Skatteverkets medverkan i brottsutredningar,

– lagen (2005:787) om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet,

– kustbevakningsdatalagen (2012:145),

– åklagardatalagen (2015:000),

– förordningar som har stöd i dessa lagar, eller

4. till en enskild enligt vad som föreskrivs i 27 kap. 8 § rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

¹ Senaste lydelse 2012:147.